

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 21 sierpnia 2014 r. skierowanym przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P. T.. powód H. M. wniósł o ustalenie nieistnienia lub stwierdzenie nieważności uchwał walnego zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P. T.. odbytego w dniu 17 czerwca 2014 r. w przedmiocie:

- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Spółdzielni za 2013 r.,
- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej Spółdzielni za 2013 r.,
- zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2013 r.,
- zatwierdzenia podziału zysku,
- udzielenia absolutorium Prezesowi Zarządu Spółdzielni za 2013 r.,
- oznaczenia najwyższej sumy zobowiązań, jakie Spółdzielnia może zaciągnąć,
- przyjęcia regulaminu Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej.

Nadto pozew zawierał żądania zasądzenia kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że zaskarżone uchwały zostały podjęte z naruszeniem przepisów ustawy, bowiem przy zwoływaniu walnego zgromadzenia doszło do naruszenia przepisów prawa, a mianowicie nie wyłożono w ustawowym terminie 21 dni przed terminem walnego zgromadzenia sprawozdania z działalności Spółdzielni i sprawozdania finansowego, opinii biegłego rewidenta z badania bilansu za 2013 r. sprawozdania rady nadzorczej oraz projektu regulaminu rady nadzorczej, czym pozbawiono członków spółdzielni możliwości zapoznania się z tymi dokumentami. Nadto w zawiadomieniu o zwołaniu walnego zgromadzenia wbrew przepisowi art. 8³ ust. 6 ustawy o spółdzielniach pozwana i ustępu 1 paragrafu 76 Statutu Spółdzielni nie umieściła informacji o prawie członków do zapoznania się z dokumentami.

W odpowiedzi na pozew pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) uznała żądania pozwu i wniosła o oddalenie powództwa, żądając zasądzenia kosztów procesu wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Powód jest od wielu lat członkiem pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej.

(okoliczność niesporna)

Na dzień 17 czerwca 2014 r. zostało zwołane przez zarząd Spółdzielni Walne Zgromadzenie, na które został zaproszony powód oraz pozostali członkowie Spółdzielni.

W zaproszeniu został przedstawiony porządek obrad, w tym między innymi podjęcie uchwał w sprawach: zatwierdzenia sprawozdania z działalności Spółdzielni za 2013 r., zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2013 r., zatwierdzenia podziału zysku, udzielenia absolutorium Prezesowi Zarządu Spółdzielni za 2013 r., oznaczenia najwyższej sumy zobowiązań, jakie Spółdzielnia może zaciągnąć, w sprawie przyjęcia Regulaminu Rady Nadzorczej. Nadto w zaproszeniu wskazano, że w siedzibie Spółdzielni dnia 2 czerwca 2014 r. zostaną wyłożone do wglądu: protokół z Walnego Zgromadzenia z dnia 5.11.2013 r., projekty uchwał. Nadto w zawiadomieniu przytoczono treść § 76 ust. 4 statutu Spółdzielni.

(dowód: zaproszenie – k. 6)

Powód po otrzymaniu zaproszenia zauważył, że w zawiadomieniu o terminie walnego zgromadzenia nie umieszczono informacji o prawie członka do zapoznania się z dokumentami. W związku z tym przygotował pismo nazwane wnioskiem formalnym, w którym wniósł o sprawdzenie prawidłowości zwołania walnego zgromadzenia i jego zdolności do podejmowania uchwał, powołując się na to, że nie zostały wyłożone dokumenty, które miały być przedmiotem obrad oraz że nie zamieszczono informacji o prawie członka do zapoznania się z tymi dokumentami. Wniosek ten powód złożył na walnym zgromadzeniu w dniu 17 czerwca 2014 r. Zgromadzenie uznało wniosek powoda za niezasadny.

(dowód: pismo – k. 7, protokół z obrad walnego zgromadzenia – k. 145-147)

W dniu 2 czerwca 2014 r. w siedzibie Spółdzielni zostały wyłożone do wglądu członków Spółdzielni projekty wszystkich uchwał objętych porządkiem obrad walnego zgromadzenia zwołanego na dzień 17.06.2014 r. wraz z załącznikami.

(okoliczność niesporna)

W dniu 10 czerwca 2014 r. do skrzynek pocztowych wszystkich członków Spółdzielni został złożony Biuletyn informacyjny z działalności Spółdzielni w 2013 r. zawierający Sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej i Zarządu za 2013 r., wprowadzenie do sprawozdania finansowego za 2013 r., bilans, rachunek zysków i strat za 2013 r., opinię biegłego rewidenta.

Biuletyn ten otrzymał również powód.

W okresie od 2 czerwca 2014 r. do 17 czerwca 2014 r. powód nie stawił się w siedzibie Spółdzielni celem zapoznania się z wyłożonymi dokumentami.

(okoliczność przyznana przez powoda)

Walne zgromadzenie w dniu 17 czerwca 2014 r. podjęło między innymi następujące uchwały:

- uchwałę nr 4 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Spółdzielni,
- uchwałę nr 5 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2013 r.,
- uchwałę nr 6 w sprawie podziału zysku za 2013 r.,
- uchwałę nr 7 w sprawie udzielenia absolutorium Prezesowi Zarządu Spółdzielni,
- uchwałę nr 9 w sprawie przyjęcia sprawozdania Rady Nadzorczej za 2013 r.,
- uchwałę nr 12 w sprawie uchwalenia regulaminu Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej,
- uchwałę nr 8 w sprawie oznaczenia najwyższej sumy zobowiązań, jaką Spółdzielnia może zaciągnąć,
- uchwałę nr 12 w sprawie uchwalenia Regulaminu Rady Nadzorczej

(dowód: uchwały – k. 78, 87-110)

Na dzień poprzedzający walne zgromadzenie Spółdzielnia zrzeszała 942 członków.

(dowód: protokół komisji mandatowo – skrutacyjnej – k. 148)

W walnym zgromadzeniu w dniu 17 czerwca 2014 r. uczestniczyło 74 członków. Za uchwałę nr 4 głosowało 68 członków, 1 osoba sprzeciwiała się, za uchwałę nr 5 głosowało 66 członków, 1 osoba sprzeciwiała się, za uchwałę nr 6 głosowało 66 członków, 1 osoba sprzeciwiała się, za uchwałę nr 7 głosowało 71 członków, 1 osoba była przeciw, za uchwałę w sprawie oznaczenia najwyższej sumy zobowiązań, jaką Spółdzielnia może zaciągnąć głosowało 38 członków,

13 osób sprzeciwiło się, za uchwałą w przedmiocie sprawozdania Rady Nadzorczej za 2013 r. głosowało 62 członków, 2 było przeciw. Za uchwałą nr 12 głosowało 57 członków, 4 było przeciw.

(dowód: protokół z obrad walnego zgromadzenia – k. 145-147, protokół komisji mandatowo- skrutacyjnej – k. 148)

Powód w latach 2000 – 2005 był członkiem Rady Nadzorczej Spółdzielni, następnie był członkiem Spółdzielni.

Nikt z członków Spółdzielni poza powodem nie zaskarżył uchwał podjętych na Walnym Zgromadzeniu w dniu 17 czerwca 2014 r.

(okoliczności niesporne)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód wystąpił z powództwem o ustalenie nieistnienia uchwał lub stwierdzenia ich nieważności. Tak określone żądanie jest nazywane w nauce żądaniem ewentualnym. Żądanie ustalenia nieważności uchwał zostało zgłoszone na wypadek nieuwzględnienia powództwa wskazanego na pierwszym miejscu. Z uwagi na powyższe w pierwszej kolejności obowiązkiem Sądu było zbadanie czy są podstawy do uwzględnienia powództwa o ustalenie nieistnienia zaskarżonych uchwał, zaś w przypadku uznania niezasadności tego roszczenia w dalszej kolejności zasadne było rozważanie powództwa o stwierdzenie nieważności uchwał. Sąd bowiem orzeka o żądaniu ewentualnym tylko, gdy oddali żądanie zgłoszone na pierwszym miejscu.

Zarówno żądanie stwierdzenia nieistnienia uchwały jak i ustalenia nieważności uchwał następuje w trybie art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Powód jako członek pozwanej Spółdzielni ma interes prawny w zgłoszeniu takiego żądania wobec uchwały. Źródłem interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest w tej sytuacji stosunek członkostwa w spółdzielni, z którego wynika m.in. uprawnienie do udziału w walnym zgromadzeniu. Jeżeli członek spółdzielni ma prawo zaskarżyć uchwałę, wytaczając powództwo o jej uchylenie na podstawie art. 42 § 3 i 4 ustawy z dnia 16.09.1982 r. Prawo spółdzielcze – tekst jednolity – Dz.U. z 2013 r., poz. 1443 ze zm. (zwanej dalej w skrócie Prawem spółdzielczym), to oczywisty jest jego interes prawny we wniesieniu powództwa o ustalenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15.07.2010 r., IV CSK 24/10, OSN 2011, nr 3, poz. 30).

W związku z zarzutami podniesionymi przez stronę pozwaną co do tego, że powód uchybił terminowi do wytoczenia powództwa wskazać należy, że zarzuty te nie są zasadne. Uchylenia uchwały w drodze powództwa o ustalenie można żądać w każdym czasie i nie ma w przypadku tego powództwa ograniczeń czasowych, jakie przewiduje art. 42 § 6 Prawa spółdzielczego dla powództwa o uchylenie uchwały spółdzielni przewidzianego w art. 42 § 4 Prawa spółdzielczego (por. Komentarz do ustawy prawo spółdzielcze – do art. 42 w pozycji Spółdzielnie mieszkaniowe. Komentarz prof. Krzysztofa Pietrzykowskiego, Wydawnictwo C.H. Beck w systemie informacji prawnej Legalis).

Na tle przepisów art. 42 § 2 i 9 Prawa spółdzielczego powstaje problem wyznaczenia granic między sankcją nieważności uchwały walnego zgromadzenia a nieistnieniem takiej uchwały. Różnica między uchwałą nieważną a uchwałą nieistniejącą polega na tym, że w pierwszym wypadku oświadczenie woli zostało złożone, jednakże z przyczyn merytorycznych bądź formalnych ustawa traktuje je jako nieważne od samego początku, w drugim natomiast wypadku podejmowaniu uchwały towarzyszyły tak daleko idące uchybienia formalne, że w ogóle nie można mówić o złożeniu oświadczenia woli przez spółdzielnię.

Z uchwałą nieistniejącą mamy do czynienia wówczas, gdy do podjęcia uchwały przez organ kolegialny osoby prawnej w ogóle nie doszło. Sytuacja taka ma miejsce wówczas, gdy uchwała została podjęta na zgromadzeniu zwołanym przez nieuprawnionego do tego osoby, jeśli nie można mówić, że została podjęta na zgromadzeniu, gdy brak było wymaganej

w ustawie lub statucie do podjęcia uchwały większości głosów, wyniki głosowania zostały sfalszowane, zastosowano przymus fizyczny wobec członków, uchwała została podjęta nie na serio, zaprotokołowano uchwałę bez podjęcia głosowania albo treść uchwały jest niezrozumiała i nie można ustalić jej sensu w drodze wykładni.

Na żadną z powyższych okoliczności powód w niniejszej sprawie nie powoływał się. Na uzasadnienie tego żądania wskazał natomiast na te same okoliczności, z których wywodził powództwo ewentualne, to jest żądanie stwierdzenia nieważności uchwały. Dlatego też wobec nie wystąpienia najpoważniejszych wad wykluczających wyrażenie woli uprawnionych podmiotów powództwo o ustalenie nieistnienia zaskarżonych uchwał nie mogło być uwzględnione.

Przechodząc do oceny zasadności powództwa ewentualnego wskazać należy, że kwestię nieważności uchwały określa art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego. Zgodnie z tym przepisem uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna z ustawą jest nieważna. Chodzi tu –podobnie jak w art. 58 § 1 k.c. o sprzeczność uchwały z bezwzględnie obowiązującym przepisem ustawy, a także z przepisem względnie obowiązującym. i

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem niezgodność uchwały organu spółdzielni z ustawą lub statutem może wyrażać się zarówno w:

- treści uchwały (wówczas sprzeczność z prawem polega na naruszeniu prawa materialnego – zarzuty merytoryczne), jak i

- wadach postępowania prowadzącego do jej podjęcia (uchybień natury formalnej).

Skarżąc uchwałę i zarzucając niezgodność uchwały z ustawą skarżący w sformułowaniu żądania ustalenia nieważności powinien wskazać bezwzględnie obowiązujący przepis ustawy, który został naruszony w związku z powzięciem uchwały. Sam przepis art. 42 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze nie stanowi samodzielnej podstawy uprawniającej do stwierdzenia nieważności uchwały. Przepis ten stanowi bowiem, że uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna z prawem jest nieważna.

Natomiast uchybień natury formalnej mogą stanowić podstawę żądania uchylenia uchwały tylko o tyle, o ile wadliwość miała lub mogła mieć wpływ na treść uchwały (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.01.2007 r., I CSK 335/06, LEX nr 507984, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 czerwca 2013 r., I ACa 125/13). Nie jest też w orzecznictwie sporne, że wpływ formalnego uchybień na treść uchwały jest okolicznością faktyczną, która w razie gdy nie jest znana powszechnie ani nie została w toku postępowania przyznana przez stronę przeciwną, podlega wykazaniu stosownie do reguł przewidzianych w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 1999 r., II CKN 452/98).

Powód skarżąc uchwały nie odwoływał się do sprzeczności kwestionowanych uchwał z normami prawa materialnego, zgłaszał jedynie zarzuty dotyczące procedowania wskazując na uchybień formalne. Jak wyżej wskazano dla skuteczności powództwa konieczne było nie tylko wskazania sprzeczności z konkretnym przepisem, ale i wykazanie przez powoda, iż uchybień to miało wpływ na treść zaskarżonych uchwał.

Pierwszy zarzut powoda dotyczący pozbawienia członków możliwości zapoznania się z dokumentami poprzez niewyłożenie projektów uchwał w siedzibie Spółdzielni nie znalazły potwierdzenia, a powód na rozprawie z zarzutu tego wycofał się. Powód przedstawiając takie twierdzenia w pozwie i wywodząc z nich skutki prawne, na rozprawie oświadczył, że nie zaprzecza, że projekty wszystkich uchwał objętych porządkiem obrad walnego zgromadzenia były wyłożone do wglądu w siedzibie Spółdzielni. Skoro powód przyznał tę okoliczność, nie wymagała ona dowodzenia przez stronę pozwaną (art. 229 k.p.c.). Podkreślić należy, że powód w ogóle nie był w siedzibie Spółdzielni w okresie od otrzymania zawiadomienia o terminie walnego zgromadzenia do daty tego zgromadzenia.

Niezależnie od tego, nawet gdyby projekty uchwał nie zostały wyłożone w siedzibie Spółdzielni, do uwzględnienia powództwa konieczne byłoby wykazanie, że okoliczność ta miała wpływ na treść uchwał, a zatem, że wynik głosowania

na walnym zgromadzeniu byłby inny, w szczególności, że nie uzyskano by zwykłej większości, jak tego wymaga § 77 statutu Spółdzielni. Powód jednak powyższej okoliczności nawet nie próbował udowodnić.

Także pozytywnych dla siebie skutków prawnych powód nie może wywodzić z faktu nie umieszczenia w zawiadomieniu o walnym zgromadzeniu informacji o prawie członka do zapoznania się z dokumentami. Istotnie taki wymóg nakłada ustawa z dnia 15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jednolity – Dz.U. z 2013 r., poz. 1222 ze zm.) w art. 8³ ust. 6, zgodnie z którym o czasie, miejscu i porządku obrad walnego zgromadzenia lub jego części zawiadamia się wszystkich członków na piśmie co najmniej 21 dni przed terminem posiedzenia walnego zgromadzenia lub jego pierwszej części. Zawiadomienie powinno zawierać czas, miejsce, porządek obrad oraz informację o miejscu wyłożenia wszystkich sprawozdań i projektów uchwał, które będą przedmiotem obrad oraz informację o prawie członka do zapoznania się z tymi dokumentami. Regulację powyższą powtarza w § 76 statut Spółdzielni.

Zawiadomienie dostarczone członkom Spółdzielni nie zawierało informacji, na którą powołuje się powód. Jednakże okoliczność ta sama przez się nie może skutkować uznaniem nieważności zaskarżonych uchwał. Po pierwsze, jak wskazał powód z racji pozostawania członkiem Walnego zgromadzenia oraz bycia wieloletnim członkiem spółdzielni wiedział o uprawnieniu członka zapoznania się z dokumentami wyłożonym w siedzibie Spółdzielni. Po drugie mimo dostrzeżenia zaniechania umieszczenia powyższej informacji powód nie zwrócił niezwłocznie uwagi Spółdzielni na powyższe, co pozwalałoby Spółdzielni na podjęcie ewentualnych działań zmierzających do poprawienia treści zawiadomienia o walnym zgromadzeniu a zastrzeżenie przedstawił dopiero na terminie walnego zgromadzenia.

Niezależnie od tego, na co wskazano uwagę we wstępnej części rozważań, dla skuteczności uwzględnienia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwał opartego na zarzutach formalnych wymagane jest nie tylko powołanie się na sprzeczności z konkretnym przepisem ustawy, ale i wykazanie ich wpływu na treść podważanych uchwał. Tej ostatniej powinności powód nie sprostał. Podał, że gdyby informacje, których brak zarzuca, były podane w zawiadomieniu, to część członków Spółdzielni być może zapoznałaby się z materiałami. Jednocześnie wskazał, że nie wie, jak przełożyłoby się to na wynik głosowania. Tym bardziej byłoby to trudne do wykazania, jeśli zważy się że uchwały na walnym zgromadzeniu są podejmowane zwykłą większością głosów, a wynik głosowań nad poszczególnymi uchwałami wskazywał, że przeciwko większości uchwał głosował tylko jeden członek (jedynie przeciw uchwale w sprawie przyjęcia sprawozdania Rady Nadzorczej – 2 osoby były przeciw, zaś co do uchwały nr 13 – 13 osób). Nadto należy pamiętać, że pozwana Spółdzielnia przesała członkom Spółdzielni biuletyn informacyjny z działalności Spółdzielni, z którym osoby zainteresowane kwestiami objętymi porządkiem obrad walnego zgromadzenia mogły się bez trudu zapoznać, co czyni jeszcze bardziej trudnym wykazanie, że naruszenie art. 8³ ust. 6 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych poprzez zaniechania umieszczenia w zawiadomieniu informacji o prawie o prawie członka do zapoznania się z tymi dokumentami miało wpływ na treść podjętych na walnym zgromadzeniu uchwał.

Wobec bezzasadności zarówno powództwa o ustalenie nieistnienia uchwał jak i o stwierdzenie nieważności uchwał powództwo podlegało oddaleniu.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowił przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu zasądzona została od powoda na rzecz strony pozwanej kwota 197 zł, na którą składają się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł ustalone w oparciu o § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r., poz. 461) oraz wydatek na opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17 zł.

(...)

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)